

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญ

หากกล่าวถึงงานศิลปกรรมที่ถูกสร้างขึ้นในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2453 – 2468) มักมีนักวิชาการหยิบยกข้อความของ “อัสวพาหุ” ซึ่งเป็นนามปากกาของพระองค์จากบทความเรื่อง “Siamese Art” ในหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษชื่อ *Siam Observer* (เช่น งานของ ชาญวิทย์ เกษตรศิริและเผ่าทอง ทองเจือ, 2525, น. 22, อภินันท์ โปษยานนท์ 2536, น. 212, สุธี คุณาวิชยานนท์, 2546, น. 25 และ ชาตรี ประทีปนทการ, 2550, น. 215) ที่ว่า

“...When “Young Siam” became obsessed with the idea of “Civilisation-at-any-price! It was but natural for them to think that in order to become effectually civilized, we would have to turn over back upon every – thing that belonged to the old order of things. It appeared that the most effectively way to become civilized was to start with a clean slate...” (หงษ์.ร.6บ.1.7/4)

ชาญวิทย์ เกษตรศิริและเผ่าทอง ทองเจือ อธิบายว่าสิ่งที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตั้งข้อสังเกตนี้เป็นการทำนายที่เป็นจริง เพราะในเวลาต่อมาความเคลื่อนไหวทางศิลปะสมัยใหม่ในประเทศไทยได้เริ่มต้นทุกอย่างขึ้นใหม่โดยพระองค์เอง รวมทั้งพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2411 – 2426) และพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. 2426 – 2453) ผู้เป็นพระอัยกาและพระชนกของพระองค์ได้ทรงมีส่วนร่วมสร้างโดยมิได้ทรงตระหนักถึงมาก่อนว่าการเปิดรับอารยธรรมตะวันตกเพื่อปรับปรุงประเทศให้ทันสมัยและเพื่อให้รอดพ้นจากการตกเป็นอาณานิคม เทคนิควิทยาการต่าง ๆ รวมทั้งการสร้างงานศิลปกรรมเลียนแบบตะวันตกซึ่งถูกยกย่องว่าเป็นสัญลักษณ์ของความเจริญในเวลานั้นได้เข้ามาแทนที่ศิลปกรรมไทย จนทำให้ช่างไทยซึ่งมีข้อจำกัดทางด้านความคิดสร้างสรรค์ที่ต้องทำตามครูโบราณ (คึกฤทธิ์ ปราโมช, 2528, น. 13) ประกอบกับการที่ช่างไทยได้รับการฝึกฝนและยึดหลักงานศิลปะแบบประเพณีนิยมอยู่เป็นเวลานานจึงทำให้ล่าหลังไม่ทันต่อยุคสมัยและการเปลี่ยนแปลง (วิบูลย์ ลี้สุวรรณ, 2525, น. 144 – 152)

สภาพการณ์ดังกล่าวทำให้ศิลปกรรมตามแบบไทยประเพณีค่อย ๆ เสื่อมถอยลง เห็นได้จากพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ว่า “...การช่างในเมืองไทยผิดเคืองเต็มที...” (วชิรญาณวารสาร, 2514, น. 143) อย่างไรก็ตาม สุธี คุณาวิชยานนท์ ตั้งข้อสังเกตว่าการที่ช่างไทย

ฝืดเคืองอาจเป็นเพราะช่างไทยไม่สามารถตอบสนองพระราชนิยมแบบสมัยใหม่ที่ต้องใช้เทคโนโลยีแบบใหม่ ๆ หรือฝืดเคืองเพราะงานศิลปะแบบไทยประเพณีถูกศิลปะแบบตะวันตกเบียดออกไปจากค่านิยมจึงหาช่างไทยเก่ง ๆ ได้ยากก็เป็นได้ ดังนั้นศิลปะไทยประเพณีที่มีรากฐานมายาวนานได้ถูกประเมินว่าเริ่มตกต่ำลงตั้งแต่รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวและเสื่อมลงถึงขีดสุดในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (สุธี คุณาวิชยานนท์, 2546, น. 25)

จนถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว งานกระแสหลักที่อธิบายถึงการสร้างงานศิลปกรรมในสมัยของพระองค์จึงเน้นให้ความสำคัญกับการที่ทรงทำนุบำรุงและฟื้นฟูศิลปะไทยประเพณีด้วยวิธีการต่าง ๆ โดยยกพระราชหัตถเลขาของพระองค์จากบทความ “Siamese Art” ว่า

“Siamese Art has been sick for many years and very little efforts are being made to save the poor “invalid” It was not that I do not appreciate these efforts, but they, alas ! are like very tiny doses of medicine to a very sick patient, When a man is dying of starvation, what he wants is not any particular medicine so much as good nourishment, and plenty of it, So Art that is dying cannot hope to flourish for long by the efforts of the few genuine art – lovers; What it wants is general appreciation and public support, and this is exactly what Siamese Art not getting!” (ทจข.ร.6บ.1.7/4)

จากข้อความดังกล่าวเห็นได้ว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงมีพระราชดำริว่าศิลปะไทยประเพณีนั้นเหมือนคนป่วยไข้ขาดการรักษาหรือการสนับสนุนมาเป็นเวลานานหลายปีและความพยายามที่จะรักษาไว้ก็มีน้อยมาก ดังนั้นสิ่งที่ศิลปะไทยประเพณีต้องการคือ การรู้คุณค่าและการสนับสนุนจากคนทั่วไปซึ่ง 2 สิ่งนี้เป็นสิ่งที่ศิลปะสยามไม่ได้รับ

ด้วยแนวพระราชดำริดังกล่าว พระองค์จึงทรงฟื้นฟูศิลปะไทยประเพณีด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น การจัดตั้งกรมศิลปากรโดยโปรดเกล้าฯ ให้ยกงานประณีตศิลป์ซึ่งกระจายกันอยู่ในกระทรวงโยธาธิการและกรมพิพิธภัณฑ์ กระทรวงธรรมการมารวมกันโดยจัดตั้งเป็นกรมศิลปากรโดยมีพระราชประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อทำนุบำรุงและพัฒนาศิลปะและงานฝีมือของประเทศภายใต้บังคับเดียวกัน (วรชาติ มีชูบท, 2552, น. 193 – 200) การที่กรมศิลปากรสังกัดกระทรวงวัง หมายถึง การอยู่ใต้การควบคุมของพระองค์โดยตรง หรือการจัดตั้งโรงเรียนประณีตศิลปกรรม พระองค์ทรงสนับสนุนโรงเรียนสมาคมช่างฝีมือซึ่งเคยสังกัดสามัคยาจารย์สมาคม (ได้รับการก่อตั้งในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวเป็นหน่วยงานย่อยของราชบัณฑิตในขณะนั้น) ไปอยู่ที่กระทรวงธรรมการและเปลี่ยนชื่อเป็นโรงเรียนหัตถกรรมราชบูรณะใน พ.ศ. 2456 และโปรดให้สร้างอาคารใหม่และเสด็จพระราชดำเนินไปเปิดอาคารและพระราชทานนามโรงเรียนใหม่ว่าโรงเรียนเพาะช่างเพื่อเป็นการกระตุ้นให้งานฝีมือ

ต่าง ๆ เป็นที่รู้จัก นอกจากนี้ยังทรงมีพระบรมราชานุเคราะห์ให้จัดแสดงศิลปหัตถกรรมขึ้นเป็นงานประจำปีโดยจัดครั้งแรกที่โรงเรียนสวนกุหลาบใน พ.ศ. 2456 และทรงเสด็จเปิดงานด้วยพระองค์เองพร้อมพระราชทานพระราชดำรัสเปิดงานสั้น ๆ จากนั้นเสด็จพระราชดำเนินชมงานและทรงซื้อของที่นำมาแสดงในงานด้วย นิทรรศการดังกล่าวถูกจัดเรื่อยมาจนถึงปลายรัชกาล (ชาญวิทย์ เกษตรศิริและเผ่าทอง ทองเจือ, 2525, น. 25)

คำอธิบายในทำนองนี้อีก เช่น หนังสือ *สมเด็จพระมหาธีรราชเจ้า* ของ ธงทอง จันทรางศุ และงานของ วรชาติ มีชูบท เรื่อง *พระบาทสมเด็จพระรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราวุธพระมงกุฎเกล้าเจ้าแผ่นดินสยาม* อธิบายว่าพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงส่งเสริมให้นำศิลปะไทยประเพณีมาสร้างอาคารและถาวรวัตถุต่าง ๆ เช่น โรงเรียนมหาดเล็กหลวงหรือโรงเรียนวชิราวุธในปัจจุบัน หรืออาคารคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ทรงโปรดเกล้าฯ ให้สร้างพระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ขึ้นที่พระราชวังสนามจันทร์ด้วยศิลปะแบบไทยประเพณี นอกจากนี้ยังมีสถาปัตยกรรมที่มีการประยุกต์ขึ้นใหม่ทั้งแบบไทยและตะวันตก เช่น พระราชวังสนามจันทร์ พระราชนิเวศน์มฤคทายวัน พระราชวังพญาไท ฯลฯ สถาปัตยกรรมตะวันตกบางแห่งโปรดเกล้าฯ ให้ตกแต่งด้วยลวดลายอย่างไทยจนเกิดเป็นสถาปัตยกรรมรูปแบบใหม่ที่เรียกว่า “สถาปัตยกรรมในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว” หรือเรียกอีกอย่างว่า “ฝรั่งแต่งเครื่องไทย” ในด้านจิตรกรรม ทรงสนพระราชหฤทัยการวาดภาพล้อและทรงวาดภาพล้อไว้หลายชุดรวมทั้งภาพข้าราชการจำนวนมาก (ธงทอง จันทรางศุ, 2529, น.48 และวรชาติ มีชูบท, 2552, น. 191 – 200)

ในหนังสือ *งานมรดกชนศิลป์สำคัญในประวัติศาสตร์เพื่อเทิดพระเกียรติพระบรมราชจักรีวงศ์* ที่ตีพิมพ์โดยกรมศิลปากร พ.ศ. 2557 อธิบายถึงพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ไว้ในทำนองเดียวกันว่า

“พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว...โปรดให้สถาปนิกชาวตะวันตกออกแบบพระราชวังหลายแห่ง...ทรงวางผังก่อสร้างและเขียนแบบพระที่นั่งจักรีพิมานในพระราชวังพญาไทและพระราชทานแบบภูมิทัศน์แก่กรมศิลปากร มีพระราชนิยมในศิลปกรรมไทย โปรดให้สร้างพระที่นั่งวัชรนิรมยา และพระที่นั่งสามัคคีมุขมาตย์ในพระราชวังสนามจันทร์ตามแบบสถาปัตยกรรมไทย...ทรงมีพระอัจฉริยภาพทางศิลปะหลายแขนง ทรงใช้ศิลปะเป็นสื่อในการปกครอง การบริหารและการสั่งสอน...” (ขีดเส้นใต้โดยผู้วิจัย) (กรมศิลปากร, 2557, น. 89)

ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตว่าชุดคำอธิบายดังที่กล่าวมานี้มุ่งให้เห็นถึงพระปรีชาสามารถและพระกรุณาธิคุณของพระองค์ที่ทรงอุปถัมภ์ศิลปะไทยประเพณีซึ่งหากเรามองว่า “ศิลปะ” เป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่ถูกใช้เป็นสื่อในการปกครองรวมทั้งสั่งสอนผู้คน มิติในการศึกษาศิลปกรรมที่ได้รับการสร้างขึ้นในสมัยของพระองค์จึงควรมีแนวทางอื่น ๆ ให้ศึกษาวิเคราะห์ได้อีก

อย่างไรก็ตาม มีงานสำคัญชิ้นหนึ่งที่พยายามอธิบายแนวทางการสร้างงานศิลปกรรมในสมัยของพระองค์โดยเฉพาะงานสถาปัตยกรรมในลักษณะที่ต่างออกไปจากชุดคำอธิบายข้างต้น คือ งานของ ชาตรี ประภิตนันทการ เรื่อง *การเมืองและสังคมในศิลปสถาปัตยกรรม สยามสมัย ไทยประยุกต์ ชาติ นิยม* โดยตั้งข้อสังเกตว่า ปรัชญาการณ์ในการหันกลับมานิยมศิลปะและสถาปัตยกรรมแบบไทย ประเพณีในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวนั้นมาพร้อมกับการนิยามคุณค่าความหมาย และสัญลักษณ์ขึ้นใหม่อย่างน้อย 2 ประการ คือ หนึ่ง การเน้นความหมายของรูปแบบศิลปะไทย ประเพณีว่าเป็นรากเหง้าและตัวตนอันเก่าแก่ของสยามที่ไม่น้อยหน้าอารยประเทศ และสอง เป็นการเน้นให้เห็นความสำคัญกับคุณค่าเชิงทัศนศิลป์ในแง่ฝีมือการช่าง ความประณีต วิจิตรอ่อนช้อยให้เป็นที่เสมือนสัญลักษณ์เฉพาะของรูปแบบศิลปะไทยโดยไม่ได้เน้นมิติเชิงบทบาทหน้าที่เชิงสัญลักษณ์ในแบบจารีตต่อไป รวมทั้งการตีความว่าสถาปัตยกรรมแบบไทยประยุกต์ที่ถูกสร้างขึ้นในสมัยของพระองค์ แท้จริงแล้วคือภาพสะท้อนแนวคิดชาตินิยมแบบราชาชาตินิยม (ชาตรี ประภิตนันทการ, 2550, น. 213 – 214) ข้อเสนอดังกล่าวได้เปิดประเด็นให้เห็นถึงแง่มุมอื่น ๆ ในการศึกษางานศิลปกรรมที่ถูกสร้างขึ้นภายใต้พระราชประสงค์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้อย่างน่าสนใจ

จากการตรวจสอบเอกสารเบื้องต้น ผู้วิจัยเห็นว่ายังมีประเด็นอื่น ๆ ที่สมควรตั้งคำถามในการศึกษาศิลปกรรมที่ได้รับการสร้างขึ้นในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เช่น บริบทภายในและภายนอกพระราชอาณาจักรที่ส่งผลต่อพระราชประสงค์ในการสร้างงานศิลปกรรม ที่มาของการรื้อฟื้นความเป็นไทยประเพณีทั้งในด้านงานจิตรกรรม ประติมากรรม และสถาปัตยกรรมที่ได้รับการสร้างขึ้นในสมัยของพระองค์ การที่พระองค์ทรงดำเนินอิทธิพลตะวันตกและความกระตือรือร้นของชาวยุโรปใหม่ที่นิยมตะวันตกจนละทิ้งของเก่าแต่ในขณะเดียวกันก็ทรงโปรดศิลปกรรมตะวันตกโดยเฉพาะสถาปัตยกรรมตะวันตกอย่างมาก แนวทางการผสมผสานรูปแบบสถาปัตยกรรมไทยมาประยุกต์ใช้ร่วมกับงานสถาปัตยกรรมตะวันตก พระราชประสงค์ในการสร้างงานศิลปะที่เป็นสาธารณประโยชน์ในรูปแบบอื่น ๆ เช่น สะพานชุดเจริญ อนุสาวรีย์ ฯลฯ ความสนพระทัยในตำนานเทพปกรณัมและการสร้างงานประติมากรรมหินดู พระราชนิยมที่ทรงวาดภาพล้อซึ่งไม่เคยปรากฏในรัชกาลก่อน ๆ ฯลฯ งานวิจัยชิ้นนี้จึงมุ่งทำความเข้าใจกับการสร้างงานศิลปะในสมัยของพระองค์ โดยเฉพาะความหมายที่แท้จริงที่ซ่อนอยู่ในงานศิลปกรรมที่พระองค์ทรงโปรดให้สร้างขึ้น ซึ่งคำอธิบายในประเด็นเหล่านี้จะให้เราเข้าใจถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงรูปแบบทางศิลปะในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวได้ดียิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบริบทภายในและภายนอกพระราชอาณาจักรสยามที่ส่งผลต่อการสร้างงานศิลปกรรมของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

2. เพื่อศึกษารูปแบบของงานศิลปกรรมที่ได้รับการสร้างขึ้นตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

3. เพื่อศึกษาพระราชประสงค์ในการสร้างงานศิลปกรรมของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตด้านพื้นที่

ศึกษาแหล่งศิลปกรรมเฉพาะที่มีหลักฐานแน่ชัดว่าถูกสร้างขึ้นตามพระราชประสงค์ตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ดังปรากฏในเอกสารจดหมายเหตุและหลักฐานร่วมสมัย โดยแบ่งเป็น

1.1 ด้านสถาปัตยกรรม ได้แก่

1.1.1 จังหวัดนครปฐม พระราชวังสนามจันทร์ และวัดพระปฐมเจดีย์

1.1.2 จังหวัดเพชรบุรี พระรามราชนิเวศน์และพระราชวังมฤคทายวัน

1.1.3 กรุงเทพฯ พระที่นั่งอนันตสมาคม พระราชวังพญาไท พระที่นั่งราชฤดี พระที่นั่งปาฏิหาริย์ทัศไนย โรงเรียนมหาดเล็กหลวง (โรงเรียนวชิราวุธวิทยาลัย) ตึกบัญชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย (คณะอักษรศาสตร์) อนุสาวรีย์ทหารอาสา และสะพานชุดเจริญ

1.1.4 จังหวัดสุพรรณบุรี อนุสาวรีย์ยุทธหัตถี

1.2 ด้านประติมากรรม ได้แก่

1.2.1 พระพุทธรูป ได้แก่ พระชัยวัฒน์ประจำรัชกาล พระพุทธรูปประจำพระชนมพรรษา พระนิโรคนคราย พระแก้วมรกตน้อย และพระร่วงโรจนฤทธิ์ จังหวัดนครปฐม

1.2.2 ประติมากรรมพระคเณศ พระราชวังสนามจันทร์

1.2.3 ประติมากรรมท้าวหิรัญพนาสูร พระราชวังพญาไท

1.2.4 พระแม่ธรณีบีบมวยผม

1.3 จิตรกรรม ได้แก่ ภาพวาดในพระที่นั่งอนันตสมาคม จิตรกรรมฝาผนังวัดพระปฐมเจดีย์ และภาพล้อซึ่งเป็นฝีพระหัตถ์ของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

2. ขอบเขตด้านระยะเวลา

ศึกษางานศิลปกรรมที่ถูกสร้างขึ้นในช่วงเวลาที่พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงครองราชย์ พ.ศ. 2453 – 2468

แนวคิดในการวิจัย

หนังสือ *การเมืองและสังคมในศิลปะสถาปัตยกรรม สยามสมัย ไทยประยุกต์ ขาดินนิยม* ของ ชาตรี ประภิตนทการ ตีพิมพ์ใน พ.ศ. 2550 เสนอแนวคิดวางแผนสถาปัตยกรรมไม่ใช่ผลผลิตของปัจเจกบุคคล สถาปนิกไม่ใช่ผู้มีอำนาจกำหนดงานสถาปัตยกรรมได้อย่างเบ็ดเสร็จ โดยเฉพาะยังเป็นสังคมแบบรัฐจารีตมากเท่าใดบริบทแวดล้อมทางสังคมด้านอื่น ๆ ยิ่งเข้ามามีส่วนกำหนดการเกิดขึ้นของงานสถาปัตยกรรมมากเท่านั้น ด้วยเหตุนี้การค้นหาเหตุผลที่อยู่เบื้องหลังการเกิดขึ้นของงานสถาปัตยกรรมจึงอาจวิเคราะห์ สืบค้นและอ้างอิงได้จากการศึกษาความเปลี่ยนแปลงทางความคิด คติความเชื่อ โลกทัศน์ ค่านิยม หรือความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและเศรษฐกิจได้ ซึ่งทั้งหมดตั้งอยู่บนกรอบโครงสร้างทางความคิดที่ว่าสถาปัตยกรรมเป็นกระจกบานหนึ่งที่สามารถสะท้อนสภาพทางสังคม ขณะที่ตัวสถาปัตยกรรมนั้น ๆ ถูกสร้างขึ้น ในทางกลับกัน บริบทแวดล้อมก็เป็นตัวกระจกอีกด้านหนึ่งที่ส่องสะท้อนให้เห็นมิติด้านอื่น ๆ ของตัวสถาปัตยกรรมเช่นเดียวกัน (ชาตรี ประภิตนทการ, 2550, น. 3 – 16)

แม้ว่าผลงานชิ้นนี้จะเป็นงานที่เน้นหนักไปทางสาขาสถาปัตยกรรม แต่ผู้วิจัยเห็นว่าแนวคิดดังกล่าวสามารถนำมาปรับใช้ในการศึกษาเพื่อหาคำอธิบายถึงบริบทในการสร้างงานศิลปะได้ทุกประเภท เนื่องจากผลงานศิลปะเป็นผลผลิตของสังคม การเลือกรับหรือปฏิเสธแนวคิดรวมทั้งรูปแบบในการสร้างงานศิลปะกรรมจากแหล่งอื่น ๆ หรือการย้อนกลับไปนำคติความเชื่อบางอย่างมาประยุกต์ใช้สร้างงานศิลปะกรรมชิ้นใหม่จึงเป็นสิ่งสะท้อนให้เห็นถึงคติความเชื่อ ศาสนา สภาพทางการเมือง สังคม หรือที่เรียกโดยรวมว่าบริบททางประวัติศาสตร์ในยุคสมัยนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดี

ระเบียบวิธีวิจัย

1. ศึกษาเอกสารชั้นรองจากงานเขียนต่าง ๆ เช่น กลุ่มพระราชประวัติ กลุ่มงานศิลปกรรมที่มีผู้วิเคราะห์ที่มา แนวคิด และรูปแบบงานศิลปกรรมในสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
2. ศึกษาเอกสารชั้นต้นที่เกี่ยวกับพระราชประวัติและพระราชประสงค์ในการสร้างงานศิลปกรรมของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
3. เก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสังเกตและถ่ายภาพงานศิลปกรรม
4. เก็บข้อมูลภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับงานศิลปกรรมในสมัยดังกล่าวที่นอกเหนือไปจากการศึกษาเอกสาร
5. วิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลทางด้านศิลปกรรมร่วมกับข้อมูลจากเอกสารและข้อมูลจากการสัมภาษณ์
6. เขียนรายงานการวิจัยโดยใช้การพรรณนาวิเคราะห์

7. จัดทำรูปเล่มรายงานและบทความเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่งานวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เข้าใจบริบทภายในและภายนอกพระราชอาณาจักรสยามที่ส่งผลต่อการสร้างงานศิลปกรรมของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
2. เข้าใจรูปแบบงานศิลปกรรมที่ได้รับการสร้างขึ้นตามแนวพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
3. เข้าใจถึงพระราชประสงค์ในการสร้างงานศิลปกรรมของพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
4. เป็นองค์ความรู้ในการวิจัยเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องต่อไป

ข้อตกลงเบื้องต้นที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากงานวิจัยฉบับนี้มีการอ้างอิงแทรกในเนื้อหาตามเกณฑ์ APA และใช้ข้อมูลเอกสารชิ้นต้นจำนวนมาก โดยเฉพาะเอกสารจากหอจดหมายเหตุแห่งชาติ กรมศิลปากร ในที่นี้ผู้วิจัยจึงใช้ตัวอักษรย่อในงานเขียนเพื่อความสะดวก ดังนี้

ก.	ย่อมาจาก	กระทรวงกลาโหม
กต.	ย่อมาจาก	กระทรวงต่างประเทศ
ค.	ย่อมาจาก	กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ
คค.	ย่อมาจาก	กระทรวงคมนาคม
จ.ศ.	ย่อมาจาก	จุลศักราช
น.	ย่อมาจาก	กระทรวงนครบาล
บ.	ย่อมาจาก	กรมราชเลขาธิการ เบ็ดเตล็ด
ม.	ย่อมาจาก	กระทรวงมหาดไทย
ย.	ย่อมาจาก	กระทรวงยุติธรรม
รล.	ย่อมาจาก	กรมราชเลขาธิการ
ว.	ย่อมาจาก	กระทรวงวัง
หจช.	ย่อมาจาก	หอจดหมายเหตุแห่งชาติ
หช.	ย่อมาจาก	หอสมุดแห่งชาติ
ศธ.	ย่อมาจาก	กระทรวงศึกษาธิการ
สบ.	ย่อมาจาก	เอกสารส่วนบุคคล